

УДК 371.315.6:51

Дегтяренко Л.І.

**ШЛЯХИ РОЗВИТКУ УЧНІВСЬКОЇ ОБДАРОВАНOSTІ ПІД ЧАС
ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ**

Постановка проблеми. Процеси перебудови в Україні зумовили нові тенденції щодо розвитку освіти. З'явилася загальна потреба суспільства в творчих, діяльних, обдарованих і духовно розвинених громадянах. Сучасне розуміння обдарованості стверджує, що в її основі

лежить домінуюча пізнавальна мотивація і пошукова творча активність, яка проявляється в знаходженні нового, постановці та розв'язанні проблем.

Стратегія формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності держави підкреслена в Указі Президента “Про додаткові заходи щодо державної підтримки обдарованої молоді”. Ідея розвитку природних здібностей дитини, розкриття її творчості одночасно відповідає інтересам учня, суспільства та загальнодержавним запитам.

З метою виконання “Комплексної програми виявлення і розвитку творчої обдарованості учнів та педагогів закладів освіти Мелітопольського району на 2004-2005 роки“, з метою створення сприятливих умов для пошуку, розвитку, підтримки та стимулювання інтелектуально і творчо обдарованих учнів кожен вчитель розробив свою програму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання роботи з обдарованими учнями розглядалися багатьма відомими вченими. Характеристику обдарованого учня, його особливості подано в роботах В.С.Юркевича [1]. О.Л.Яковлева висвітлює психологію розвитку особистості [2]. Питанням активізації інтелектуального і творчого потенціалу особистості присвячені роботи С.Сисоєвої [3]. Розвиток творчої особистості, особливості процесу творчості виражаються не тільки у їх впливу на результат, ай у зміні самого суб'єкта творчості. Ця проблема досліджується в роботах Г.С.Костюка, І.А.Зязюна, І.Д.Беха. Названі роботи та власні доробки свідчать, що для розвитку учнівських обдарувань необхідний новий підхід, новітні технології, використання яких можливе тільки шляхом систематизації всього процесу навчання.

Мета дослідження. Визначення сутності поняття “творча особистість” та створення системи роботи з розвитку учнівської обдарованості.

Результати дослідження та їх обговорення. Перед розглядом матеріалу необхідно уточнити зміст понять “обдарований” та “талановитий” учень. Обдарованість - це сукупність здібностей, які дозволяють індивіду досягти вагомих результатів в одному або декількох видах діяльності. Вони не зводяться до знань, умінь і навичок і проявляються в швидкості, глибині та міцності оволодіння способами та прийомами діяльності. Талановитість це максимальна ступінь розвитку здібностей до якої-небудь спеціальної діяльності. У цей термін вкладаються ще дві ознаки: наявність виявленого творчого елемента і домінування вроджених якостей.

Важливою проблемою для педагогічних працівників є виявлення, розпізнавання великих потенціальних можливостей розвитку дитини в майбутньому. Це дозволило б дати кожному такому учневі поради, вказівки, які сприятимуть розвитку його здібностей.

Обдарована дитина сама собі допоможе, якщо вчитель підтримає її творчість. Тому і вчитель має бути творчим, щоб навчальний процес був цікавим, різнобічним, результативним. Важливо допомогти дитині пізнати себе, свої здібності, нахили, допомогти їй накреслити індивідуальну програму свого розвитку .

Система роботи по розвитку учнівських обдарувань.

1. Шляхи пошуку обдарованої особистості:

- робота з учнями початкової школи;
- бесіди з батьками;
- анкетування;
- уроки;

- позакласні заходи.

2. Шляхи реалізації творчих обдарувань:

- олімпіади;
- гурток;
- факультативи;
- конкурс “Кенгуру”;
- секція МАН;
- індивідуальна робота;
- шкільне наукове товариство;
- апробація навчальних програм;
- клуб "Інтелект”.

3. Підвищення професійної майстерності вчителя:

- самоосвіта;
- вивчення ППД;
- курси підвищення кваліфікації
- курси “Intel. Навчання для майбутнього”.

4. Прогнозування моделі випускника (сучасна особистість):

- життєво-ділова активність;
- уміння спілкуватися;
- позитивні життєві позиції
- ініціативність і творчість;
- сучасний світогляд
- морально-вольова спрямованість;
- психічні процеси;
- інтелект;
- доросле життя.

У відповідності до Національної доктрини розвитку освіти, пріоритетом є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в навчально-виховний процес. З появою комп'ютерного класу

в нашому колегіумі, було проведено ряд уроків в різних класах з використанням комп'ютерів на різних етапах уроків. Велику роль для роботи зі здібними учнями відіграє використання комп'ютера в позакласній роботі, учні вчаться складати мультимедійні презентації, навчальні проекти, web-сайти, дидактичні матеріали. Комплекс використання різних засобів навчання сприяє створенню сприятливого пізнавального середовища. Поєднання традиційних форм і видів роботи на уроці з комп'ютерною підтримкою дає можливість максимально диференціювати та індивідуалізувати навчання, зробити процес навчання творчим, дослідницьким.

Висновки. Як в змісті шкільного курсу математики, так і в позакласній роботі закладено широкі можливості для розвитку інтелектуального потенціалу школярів. У зв'язку з цим важливо систематично орієнтувати учнів на вміння правильно користуватися цим інтелектуальним багатством. Внаслідок такої психолого-педагогічної роботи з обдарованою учнівською молоддю реалізується суттєве призначення математики – бути засобом саморозвитку особистості, усвідомлення учнем вищих цінностей існування людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Юркевич В.С. Одаренный ребенок: иллюзии и реальность / В.С.Юркевич. – М.: Просвещение, 1996. – 136 с.
2. Яковлева Е.Л. Психология развития творческого потенциала личности / Е.Л.Яковлева. – М.: Флинта, 1997. – 287 с.
3. Сисоєва С. О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня – шлях до гуманізації шкільної освіти / С.О. Сисоєва // Гуманізація та гуманітаризація проф.-тех. освіти / ред. кол. І.А.Зязюн та ін. – К., 1998. – С. 141 – 143.
4. Доровский А.И. 100 Советов по развитию одаренности детей / А.И.Доровский. – М.: Российское пед. агентство, 1997. – 320 с.
5. Рабочая концепция одаренности. – М.: Магистр, 1998. – 68 с.

6. Онацький М.В. Всі діти обдаровані / М.В.Онацький // Обдарована дитина. – 2001. – № 6. – 124 с.
7. Липова Л. Специфіка навчання обдарованих дітей / Л.Липова, Л.Морозова, Л.Луценко // Рідна школа. – 2003. – № 7. – С. 8 – 11.

АНОТАЦІЯ

Дегтяренко Л.І. Шляхи розвитку учнівської обдарованості під час викладання математики. У статті розглянута система роботи вчителя з обдарованими учнями на уроках математики та в позаурочний час.

Ключові слова. *Обдарованість, талановитість, система навчальної та виховної роботи, викладання математики.*

АННОТАЦИЯ

Дегтяренко Л.И. Развитие ученических одаренностей при изучении математики. В статье рассмотрена система работы учителя с одаренными учащимися на уроках математики и во внеурочное время.

Ключевые слова. *Одаренность, талантливость, система учебной и воспитательной работы, преподавание математики.*

SUMMARY

Degtyarenko L.I. Development of student's natural gifts at the study of mathematics. In the article the system of teacher work is considered with the gifted studying on the lessons of mathematics and in after-classes time.

Key words. *Gift, talent, system of educational and educator work, teaching of mathematics.*